

21.12.2018

Stora Enso Oyj
Oulun tehtaat
Nuottasaarentie 17
90400 OULU

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 23 §

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ STORA ENSO OYJ:N OULUN TEHTAAN TUOTANTOSUUNNAN MUUTOSTEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Stora Enso Oyj on hankkeesta vastaavana toimittanut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) Oulun tehtaiden tuotantosuunnan muutosta koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 14.9.2018 ja arviointiselostus tuli vireille 25.9.2018.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Oulun tehtaan tuotantosuunnan muutos

Hankkeesta vastaava ja YVA-konsultti

Hankkeen suunnittelusta ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaa Stora Enso Oyj, yhteyshenkilö Kristiina Veitola, etunimi.sukunimi@storaenso.com, puhelin 040 350 5699.

Ympäristövaikutusten arvioinnin on suorittanut hankkeessa konsulttina toimiva Pöyry Finland Oy, yhteyshenkilö Titta Anttila, etunimi.sukunimi@poyry.com, puhelin 010 332 8285.

Hankkeen kuvaus ja vaihtoehdot

Stora Enso Oyj suunnittelee Oulun tehtaansa tuotantosuunnan muutosta. Paperikoneet on tarkoitus muuttaa kartonkikoneiksi, sellutehtaan tuote on tarkoitus muuttaa valkaistusta valkaisemattomaksi selluksi ja alueelle on tarkoitus rakentaa kemitermomekaanista massaa eli CTMP-massaa valmistava tuotantolaitos. Myös hajukaasujen ja jätevesien käsittelyyn sekä puunkäsittelyyn tulee merkittäviä muutoksia ja parannuksia. Hankkeen tavoitteena on parantaa Oulun tehtaan kilpailukykyä maailmanlaajuisesti ja sillä pyritään vahvistamaan tehtaan tuotannon jatkuvuutta pitkälle tulevaisuuteen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty tuotantosuunnan muuttamista suunnitelman mukaisesti sekä niin sanottuna nollavaihtoehtona tehtaan toiminnan jatkamista nykyisellään:

- Vaihtoehto VE0:** Tehtaan toiminta jatkuu nykyisellään. Valkaistua sulfaattisellua tuotetaan noin 360 000 tonnia vuodessa ja päälylystettyä hienopaperia noin 1 100 000 tonnia vuodessa.
- Vaihtoehto VE1:** Tuotantosuunnan muutos. Paperintuotanto muuttuu kartongintuotannoksi siten, että suunnittelukapasiteetit ovat valkaisuamatonta sellua 500 000 tonnia vuodessa, CTMP-massaa 350 000 tonnia vuodessa ja valkaisuamatonta kartonkia 950 000 tonnia vuodessa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet on lueteltu YVA-lain liitteessä 1. Nyt kyseessä oleva hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista YVA-lain liitteen 1 kohdan 5) (metsäteollisuus) alakohtien a) ja b) perusteella.

Arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima arvio hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (277/2017) 4 §:ssä säädetään tarkemmin arviointiselostuksen sisällöstä. Arviointiselostuksessa kuvataan muun muassa hankkeen eri vaihtoehtojen merkittävät ympäristövaikutukset, niiden lieventämiskeinot sekä ehdotukset ympäristövaikutusten rajoittamiseksi tai ehkäisemiseksi. Yhteysviranomaisen laatii arviointiselostukseen perehdyttyään perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on laadittu myös luonnonsuojelulain 65 §:n 4 momentin mukainen Natura-arviointi neljän hanketta lähimmäksi sijoittuvan Natura 2000 -alueen osalta. Natura-arvioinnista ELY-keskus antaa erillisen LsL 65 §:n mukaisen lausunnon perustellun päätelmän liitteenä.

OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA YHTEENVETO ARVIINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiselostuksesta on tiedotettu kuuluttamalla siitä Oulun kaupungin sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 28.9.2018 - 29.10.2018. Arviointimenettelyn vireilläolosta on lisäksi tiedotettu sanomalehti Kalevassa. Arviointiselostus oli kuulutusajan nähtävillä Oulun kaupungin palvelupiste Oulu10:ssä, Oulun pääkirjastossa sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiselostus on ollut sähköisesti luettavissa osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/storaensooulutuotannonmuutosYVA>.

YVA-menettelyn yhteydessä on järjestetty yleisötilaisuudet Oulun pääkirjastolla 8.8.2018 sekä 8.10.2018. Hankkeesta vastaava on pitänyt lisäksi asukasilloja hankkeen vaikutusalueen asukkaille syksyn 2018 aikana. Syksyllä 2018 on lisäksi tehty kaikille avoin internet-kysely hankkeesta.

Yhteysviranomaisen pyysi arviointiselostuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

Oulun kaupunki
 Hailuodon kunta
 Kempeleen kunta
 Oulun Energia Oy
 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos
 Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
 Lapin ELY-keskus / Kalataloustehtävät
 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
 Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
 Liikennevirasto
 Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos
 Luonnonvarakeskus LUKE
 Metsähallitus
 Perämeren kalatalousyhteisöjen liitto ry
 Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
 Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Lausunnot ja mielipiteet

Arviointiselostuksesta annettiin yhteensä seitsemän lausuntoa. Lausunnoissa ei esitetty merkittäviä huomautuksia hankkeesta tai YVA-selostuksesta. Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää launnossaan, että hankkeessa purettavalle 1930-1950-lukujen tehdasrakennuskokonaisuudelle tehtäisiin rakennushistoriaselvitys ja purettavat rakennukset dokumentoitaisiin. Muutoin lausunnoissa katsottiin, että ympäristövaikutusten arviointi on suoritettu asiallisesti ja ohjelmavaiheessa esitetyt lausunnot on huomioitu arvioinnissa riittävästi. Yleisöä hanke ei enää selostusvaiheessa merkittävästi kiinnostanut, eikä arviointiselostukseen liittyen yhteysviranomaiselle saapunut ainuttakaan yksityisen kansalaisen mielipidettä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä suoritetusta Natura-arvioinnista ELY-keskus lähetti erillisen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausuntopyynnön luonnonsuojelualueen haltijoille. Asiasta ei saatu lausuntoja. Erillinen ELY-keskuksen laatima Natura-lausunto on kokonaisuudessaan perustellun päätelmän liitteenä.

ARVIOINNIN RIITTÄVYYS JA LAATU

Perustellun päätelmän laatimiseen ovat osallistuneet Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa seuraavat henkilöt: tieinsinööri Päivi Hautaniemi, ylitarkastaja Pirkko-Liisa Kantola, ylitarkastaja Vesa Malm, ylitarkastaja Jaana Rintala,

alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine, ylitarkastaja Marja-Liisa Seväkivi ja ylitarkastaja Heli Törttö.

Hankkeen toteuttamiselle on esitetty vain yksi vaihtoehto, mutta tätä ei ole katsottava arvioinnin puutteeksi, sillä yleisesti markkinatilanne ratkaisee sen, mitä tuotteita teollisuus tuottaa. Nollavaihtoehtona on tarkasteltu tehtaan tuotannon jatkamista nykyisellään, mikä on myös hyvin perusteltu.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen sisällöstä säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (YVA-asetus 277/2017) 4 §:ssä. Arviointiselostus vastaa sisällölliseltä kattavuudeltaan hyvin asetuksen edellyttämää kokonaisuutta. Seuraavassa on esitetty arviointiin liittyviä huomioita ja tarkentamistarpeita, jotka tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Selostusvaiheen aikana on tullut esille useita merkittäviäkin muutoksia teknisissä ratkaisuihin. Selostusvaiheesta muuttuneet tekniset ratkaisut tulee avata ja perustella ympäristölupahakemuksessa ja arvioida muuttuvatko ympäristövaikutukset ja päästötasot muutosten vuoksi merkittävästi.

Selostusvaiheen aikana on esimerkiksi tullut ilmi, että kartonkitehtaan jätevesien puhdistukseen ei BAT-päätelmien tulkinnan vuoksi näillä näkymin riittäisi kantoaineprosessi, vaan kartonkitehtaan jätevesien käsittelyyn tulisi rakentaa uusi, kantoainelaitosta tehokkaampi aktiivilietelaitos.

Kulttuuriympäristön osalta tehdasalueen maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön yksittäisiä rakennuksia ei ole esitetty kartalla, ainoastaan sivulla 99 on lueteltu purettavaksi tarkoitetut kohteet. Tekstissä viitataan kuviin 7-1 ja 7-6, joista ei saa käsitystä siitä, mitkä tehdasalueen rakennukset ovat mitään. Selostuksen lähtötiedot ja sen vuoksi myös vaikutusten arviointi ovat siis tämän kohteen osalta liian yleispiirteiset. Hankkeesta vastaava on jo osittain aloittanut huonokuntoisten ja käyttämättömien rakennusten purkutyöt tehdasalueella, mutta nämä purkutyöt eivät suoraan liity hankkeen toteuttamiseen, vaan tehtaan työturvallisuuden takaamiseen. Rakennuksista on esimerkiksi putoillut tiiliä maahan. Muutoin yhteysviranomaisella ei ole kulttuuriympäristön osalta arviointiin huomautettavaa.

Yhteysviranomaisen pitää arviointia hankkeen liikenteellisten vaikutusten osalta tässä vaiheessa riittävänä. Koska Poikkimaantie on jo nykyisellään vilkas ja ruuhkainen, on jatkosuunnittelussa syytä tarkentaa vaikutusarviointia huomioiden sekä maantien nykytilanne, että tilanne Poikkimaantien kehittämishankkeen mahdollisen toteutumisen jälkeen.

Yhteysviranomaisen on ohjelmalausunnossaan edellyttänyt, että mallintamalla on syytä tarkastella myös eri lähteistä aiheutuvan melun yhteisvaikutusta ja että huomioon tulee ottaa kaikki alueella olevat melua aiheuttavat laitokset ja toiminnot. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että Nuottasaaren tehdasalueen merkittävimmät toiminnot (Stora Enson tehtaat ja niihin liittyvät toiminnot esimerkiksi kuljetusten osalta) on huomioitu arvioinnissa, mutta meluvaikutuksia yhdessä alueen muiden toimintojen (kemiantehtaat) kanssa ei ole arvioitu.

Arviointiselostuksessa ei ole annettu tarkkoja tietoja esimerkiksi prosessissa nykyään tai tulevaisuudessa käytettävistä biosideista ja muista mahdollisesti vesiympäristölle haitallisista ja vaarallisista kemikaaleista. Biosidien ja muiden mahdollisesti vesiympäristölle haitallisten tai vaarallisten kemikaalien käyttömäärät, laadut, arvioidut päästömäärät sekä aineiden mahdolliset vesistövaikutukset normaalitilanteessa sekä vakavassa häiriötilanteessa tulee selvittää ympäristölupahakemuksessa.

Vesistömallinnukseen ja sen tulosten esittämiseen liittyy joitakin lieviä puutteita. Fosfori- ja lämpökuormituksen osalta on esitetty karttapohjalla tuloksia mallinnoista normaalissa virtaamatilanteessa sekä poikkeavassa tilanteessa, jolloin virtaus on kääntynyt tilapäisesti vastavirtaan päin ja kuormitus leviää tämän vuoksi laajemmalle suistoalueella. Vastaava esitys myös typpikuormituksen osalta olisi tullut myös sisältyä selostukseen, koska arvioiden ja mallinnusten perusteella nimenomaan typen pitoisuudet tulisivat nousemaan nykytasosta hieman.

Häiriötilanteiden vaikutusta päästötasoihin kokonaisuutena ei kuitenkaan ole avattu selostuksessa kovin tarkasti. Viime vuosina tehtaalla on ollut valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan melko runsaasti erilaisia häiriötilanteita, minkä seurauksena vesistöön on päässyt ylimääräisiä päästöjä. Myöskään lämpökuorman vesistövaikutusten suuruutta tai merkittävyyttä ei ole perusteltu selostuksessa esimerkiksi laskelmin, vaan todetaan käytetyn vain asiantuntija-arviota. Ilmeisesti on arvioitu, että muutos on sen verran vähäinen, että vaikutukset eivät sen perusteella olisi merkittäviä. Tästä aiheutuu yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan jonkinasteinen epävarmuus lämpökuorman vesistövaikutuksiin erityisesti yhdessä muiden tekijöiden kanssa. Lämpökuorman kasvamisesta aiheutuvien vaikutusten ei kuitenkaan esimerkiksi arvioida heikentävän jääeroosiota, joka varsinkin lietetattaren elinympäristöissä on tärkeä tekijä.

Oulujoen suiston Natura-aluetta koskevassa Natura-arvioinnissa on arvioitu lietetattarelle aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia, mutta heikennyksen ei arvioida olevan merkittävää. Natura-alueen ulkopuolisten esiintymien tilaa tai merkitystä lajille ei tässä yhteydessä nostettu esille. Lietetattaren kannalta selostuksessa ei ole juurikaan tuotu esiin, että hankealuetta lähimmät lietetataresiintymät sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle, jätevesien purkupaikasta alavirtaan päin. Myös Öljysaaren koillispäähän sijoittuu lajin havaintopaikka Natura-alueen ulkopuolelle. Joka tapauksessa myös nämä esiintymät kuuluvat lajin Oulujoen suistoalueen populaatioon, ja näiden osalta vaikutuksia olisi ollut arvioinnissa tarpeen tarkastella tarkemmin.

Kasvillisuusarvion lähtötietoihin ja arviointiin liittyvänä puutteena yhteysviranomaisen katsoo, että ainakin lähimpien lietetataresiintymien osalta olisi ollut aiheellista käydä maastossa tarkastamassa esiintymien tila ja laajuus, sillä nyt käytetyt inventointitiedot ovat vuodelta 2013 tai sitä vanhempia. Tähän liittyen suositellaan jatkossa hankkeesta vastaavan toimesta toteutettavaa lähimpien lietetataresiintymien sekä niiden elinympäristöjen säännöllistä seurantaa. Lietetattaren esiintymispaikkojen on selostuksen johtopäätöksissä arvioitu säilyvän ennallaan, eikä ilmeisesti tämän vuoksi ole tarkasteltu tarvetta luonnonsuojelulain mukaiselle luvulle poiketa rauhoitetun lajin rauhoitusmääräyksistä.

Epävarmuutena kasvillisuusarviossa voidaan myös todeta, että rehevöitymiseen ja umpeenkasvuun vaikuttavien tekijöiden arvioiminen kokonaisuutena on haastavaa. Lisäksi hankkeen kasvillisuusvaikutuksiin voivat pitkällä aikavälillä vaikuttaa myös maankohoamisilmiön ja liettymisen aiheuttamat muutokset Oulujoen suistoalueella. Oulun kaupunki on teettänyt selvityksen suistoalueen luontoarvoista (Ramboll Finland Oy 2018; OULUN KAUPUNKI – OULUN SUISTOALUEEN KESKEISET LUONTOARVOT). Selvityksessä on tarkasteltu, kuinka suiston vesi- ja maa-alueet sekä tätä kautta virtaamat voivat tulevaisuudessa muuttua. Tämä saattaa lisätä vesistökuormituksen vaikutuksia lähialueiden lajistoon pitkällä aikavälillä, ja asiaa olisi ollut hyvä selostuksessa tarkastella ja arvioida myös hankkeen päästöjen vaikutusten kannalta.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Johtopäätökset hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointi ympäristövaikutuksista ja niiden merkittävydestä on kokonaisuutena asianmukainen, kattava ja perusteltu. Yhteysviranomaisen ohjelmalausannon huomioon ottaminen on ollut riittävää ja arviointiselostuksessa on yksilöity vastaukset ohjelmalausannon huomioon ottamisesta. YVA:ssa on kuvattu melko hyvin myös arvioinnin epävarmuustekijät ja niiden vaikutus kuormitusarvioihin.

Vaikutusarvioinnin epävarmuudet aiheutuvat osin siitä, että arvioinnin tekohetkellä ei ole ollut tarkkaa tietoa laitoksen teknisistä ratkaisuksista. Lopulliset valitut ratkaisut saattavat olla ympäristövaikutuksiltaan jossain määrin erilaisia kuin arviointivaiheessa käytetyillä oletuksilla on arvioitu. Epävarmuustekijänä arvioinnissa voidaan lisäksi pitää uuden laitoksen käyttööntovaihetta. Laitoksen ylösajovaiheessa päästöt voivat olla selvästi suurempia kuin vakiintuneessa ajotilanteessa, mutta käyttööntovaihetta ei arvioinnissa ole tarkasteltu lainkaan. Lupahakemuksessa tulee tarkastella asiaa ja luvassa tulee tarvittaessa antaa erillisiä lupamääräyksiä tälle ajanjaksolle, koska normaaliin päästötasoon pääseminen voi kestää jopa useita vuosia.

Epävarmuutena arvioinnissa voidaan jossain määrin pitää hankkeen välillisiä vaikutuksia Nuottasaaren alueen kemiantehtaisiin ja niiden ympäristövaikutuksiin. Stora Enson sellutehtaan jätevedenpuhdistamolle johdetaan tällä hetkellä jätevesiä myös muilta Nuottasaaren teollisuusalueen yrityksiltä (Kraton Chemical Oy ja Synthomer Finland Oy). Näiden toimijoiden kuormitus jätevedenpuhdistamon tulokuormituksesta on noin 15 % ja kuormitus sisältyy nykyisiin Stora Enson lupamääräyksiin. Kemiantehtaiden jätevesien johtamiseen ei ole arviointiselostuksen mukaan tulossa muutosta, mutta Stora Enson tuotantosuunnan muuttuessa kemiantehdät saattavat joutua sopeuttamaan tuotantoaan muuttuvaan tilanteeseen, mikä taas voi vaikuttaa niiden aiheuttamaan jätevesikuormitukseen.

Arvioinnissa ei ole tunnistettu todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia yleisesti käytetyllä kolmiportaisella asteikolla (vähäinen-kohtalainen-merkittävä). Merkittävimmät negatiiviset ympäristövaikutukset on arvioitu aiheutuvan kasvavista

liikennemääristä. Liikennevaikutukset on arvioitu merkittävydeltään kohtalaisiksi. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat erityisesti puuraaka-aineen kuljetusreitillä toimivalle Poikkimaantielle, mikä ruuhkautuu hetkittäin jo nykytilanteessa, sekä lähemmäs tehdasaluetta Jääsalontielle ja Nuottasaarentielle.

Hankkeesta vastaavalla on vain vähän omassa toimivallassaan olevia vaikutusmahdollisuuksia hankkeen liikennevaikutuksiin. Oulun kaupunki sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ovat lokakuussa 2018 käynnistäneet Poikkimaantien parantamiseen tähtäävän asemakaavan muutoksen sekä tiesuunnitelman hyväksymismenettelyn samanaikaisesti. Poikkimaantien kehittämissuunnitelman toteutuessa liikenteen sujuvuus, liittymien toimivuus ja liikenneturvallisuus paranevat nykyisestä. Myös liikenteen aiheuttamat meluhaitat vähenevät toteutettavien melusuojausten myötä. Koska rahoitusta hankkeelle ei ole, ei suunnitelman toteuttamisen ajankohdasta ole tällä hetkellä tietoa. Poikkimaantie on tärkein yhteys valtateiltä Nuottasaaren teollisuuslaitoksiin, satamaan ja logistiikkakeskukseen ja yhteyden parantaminen on yksi tärkeimmistä Oulun seudun liikennejärjestelmän kehittämiskohteista.

Suurimmilta osin hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu positiivisiksi. Esimerkiksi haju- ja melupäästöjen sekä vesistö päästöjen on tarkoitus vähentyä selvästi. Viranomaisille on tehtaan toiminnasta tullut vuosien aikana selvästi eniten yleisöilmoituksia nimenomaan haju- ja meluhaitoista. Näiden vaikutusten kannalta hankkeen toteuttaminen olisi erittäin positiivista ja toivottavaa.

Arvioinnin mukaan hankkeen toteuttamisella olisi vähintään kohtalainen positiivinen vaikutus ilmapäästöihin. Positiivinen muutos johtuu pääasiassa huomattavasti nykyistä tehokkaammasta hajukaasujen käsittelystä. Voimalaitosten ilmapäästöjen mallinnuksessa on käytetty LCP-BAT-dokumentin ylärajoja, minkä vuoksi tietyt ilmapäästöt, esimerkiksi hiukkaspäästöt arvioinnin mukaan kasvavat. Todelliset päästötasot tulevat kuitenkin erittäin todennäköisesti olemaan selvästi alhaisempia kuin BAT-dokumentin sallimat tasot. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmapäästöjen arviointi on suoritettu asiallisesti.

Jätteiden ja sivutuotteiden osalta vaikutusarvio on hyvin perusteltu. Arvion mukaan voimalaitostuhkien määrä kasvaa uuden kattilan myötä selvästi ja tuhkien metallipitoisuudet saattavat kasvaa jonkin verran. Metallipitoisuudet saattavat vaikuttaa tuhkien hyödyntämiskelpoisuuteen. Nuottasaaren tehdasalueella tuhkalannoitetta valmistavan Rakeistus Oy:n nykyinen ympäristölupa sallii vuodessa 19 000 tonnin tuhkamäärän vastaanoton ja käsittelyn. Osa kasvavasta tuhkamäärästä täytyy todennäköisesti hyödyntää muulla tavoin, ellei Rakeistus Oy:n ympäristölupaan haeta muutosta tältä osin.

Hankkeen vaikutukset vesistöön on arvioitu positiivisiksi. Kuormitus tulee arvion mukaan vähenemään selvästi erityisesti kemiallisen hapenkulutuksen osalta. Vesistövaikutuksia on arvioitu mallintamalla, minkä tarkkuus on sitä parempi, mitä tarkemmat lähtötiedot ovat. Oulun edustalta on olemassa pitkä ja tarkka vedenlaadun ja kuormittajien päästöjen mittaushistoria, joten lähtötiedot ovat hyvin kattavat. Lähtötietoihin sisältyvät asianmukaisesti myös häiriötilanteet. Mallinnuksessa on huomioitu myös sellutehtaan ja kartonkitehtaan toisistaan erilliset

jätevesien purkupisteet. Typpikuormituksen arvioitu lisääntyminen on sen verran vähäistä, että sillä yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan ei ole rehevöittävä vaikutusta nykytilanteeseen verrattuna. Myös lämpökuorman vaikutusalue on kasvamisesta huolimatta melko suppea ja rajoittuu käytännössä satama-alueelle.

Kalaston ja kalatalouden osalta vaikutusarvio on hyvin perusteltu. Klooriyhdisteiden päästöjen loppumisen sekä happea kuluttavien aineiden päästövähennysten ansiosta vaikutukset kalastoon ja kalatalouteen ovat todennäköisesti positiivisia.

Kasvillisuuden osalta keskeiset, arvokkaimmat lajit ja suojelukohteet hankealueen läheisyydessä on arvioinnissa tunnistettu. Kasvillisuuteen hankkeesta kohdistuu vaikutuksia pääasiassa vesistövaikutusten kautta. Kasvillisuuden osalta tärkeimmät huomioitavat lajit hankkeen lähialueella ovat lietetatar ja paunikko. Lietetatar on luonnonsuojelulain 42 § ja luonnonsuojeluasetuksen 20 § ja liitteen 3 a mukaisesti rauhoitettu laji, joka on arvioitu erittäin uhanalaiseksi. Lisäksi laji kuuluu luontodirektiivin liitteen IV mukaisiin, tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin. Paunikko on uhanalainen, vaarantuneeksi luokiteltu laji. Sekä lietetattaren että paunikon kannalta uhkina on elinympäristöjen umpeenkasvu rehevöitymisen myötä. Selostuksessa esitettyjen tietojen sekä arvioiden perusteella päästöjen lähialueelle ja lietetataresiintymien vaikutuspiiriin ei arvioida nousevan nykyisestä tasosta muiden kuin typpipäästöjen sekä kesäaikaisten lämpötilojen osalta. Muutokset näiden suhteen ovat kuitenkin niin vähäisiä, että yhteysviranomaisen ei katso niillä olevan haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeen vaikutukset yhteiskuntaan ja elinkeinoihin sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu asianmukaisesti. Hankkeella tulee arvioinnin mukaan olemaan kohtalaisen merkittäviä positiivisia vaikutuksia vaikutusalueen elinvoimaan ja verotuloihin. Yhteisvaikutuksista merkittävin on lisääntyvä puunhankinta huomioiden Pohjois-Suomen muut uudet ja nykyiset puuta hyödyntävät hankkeet. Usean suunnitellun ja osin jo toteutuksessa olevan hankkeen puunhankinta-alue on osittain päällekkäin Oulun tehtaan puunhankinta-alueen kanssa, mikä todennäköisesti aiheuttaa selvästi lisääntyvää hakkuupainetta.

Natura-arvioinnin tulosten huomiointi

ELY-keskus toteaa Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että Stora Enso Oyj Oulun tehtaan tuotantosuunnan muutoshanke, yhteisvaikutukset huomioon ottaen, ei todennäköisesti merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi *Kempeleenlahden ranta*, *Akionlahti* ja *Perämeren saaret* –Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Hankkeen vaikutukset *Oulujoen suiston* Natura-alueeseen tulisivat todennäköisesti olemaan, yhteisvaikutukset huomioon ottaen, korkeintaan kohtalaisesti heikentäviä.

Mikäli hankkeeseen tullaan jatkosuunnittelussa tekemään muutoksia, joiden johdosta nyt arvioidut kuormitukset tulisivat nousemaan tai muutoksesta voisi aiheutua muita Natura-alueiden luonnonarvoja heikentäviä tekijöitä, tulee laatia uusi Natura-arviointi ja pyytää siitä ELY-keskuksen lausunto.

Perustelut

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä perustuu YVA-lain 19 §:ssä sekä YVA-asetuksen 4 §:ssä asetettuihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin, selostuksessa esitettyihin hankkeen kuvauksiin ja selvityksiin, niiden tuloksiin ja tulosten arviointiin sekä selostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältöön.

Kokonaisuutena arvioiden selostus vastaa laadultaan ja sisällöltään asiasta annettujen säädösten vaatimuksia. Yhteysviranomaisen on kirjannut arvioinnin riittävyys ja laatu -kappaleeseen kunkin vaikutusosion kohdalle sellaiset puutteet, joita tulee tarkastella laajemmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Koska hankealueella on ollut vastaavaa teollista toimintaa jo 80 vuotta, merkittäviä ympäristövaikutuksia ei yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan toiminnan muuttamisesta synny. Lisäksi useimmat nykyisestä toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset tulevat hankkeen myötä lievenemään.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lähettää perustellun päätelmän sekä saamiensa lausuntojen ja mielipiteiden kopiot hankkeesta vastaavalle. Päätelmä lähetetään lisäksi tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille sekä muille lausunnon antaneille ja mielipiteensä esittäneille. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on nähtävänä internet-sivulla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/storaensooulutuotannonmuutosYVA>.

SUORITEMAKSU, MAKSUN MÄÄRÄYTYMISEN PERUSTEET JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Maksu 16 000 euroa.

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun, 1.1.2018 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen 1066/2017 liitteenä olevan maksutaulukon perusteella (vaativa hanke, käytetty 26 henkilötyöpäivää). Lasku lähetetään myöhemmin valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskukselta. Oikaisuvaatimusohje on päätelmän liitteenä.

Johtaja
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Jonas Liimatta

Ylitarkastaja

Juha Kangaskokko

LIITTEET (hankkeesta vastaavalle)
maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
arviointiselostuksesta esitetyt lausunnot ja mielipiteet
lausunto Natura-arvioinnista

JAKELU Stora Enso Oyj
Liikennevirasto
Oulun kaupunki / Yhdyskuntalautakunta
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos
Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristöluvat
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Tämä asiakirja POPELY/1523/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/1523/2018 har godkänts elektroniskt

Liimatta Jonas 21.12.2018 14:38

Kangaskokko Juha 21.12.2018 14:37